

„Informilo por Interlingvistoj“(IpI) 16-a jaro (2007), n-roj 61-62
(2-3/2007). Petu IpI senpage de Centra Oficejo de UEA.

Redaktas: Detlev Blanke (dblank-gil@snaflu.de).

Enhavo

	Enhavo	1
1	La Premio Cassandra Pyle al <i>Humphrey Tonkin</i>	3
1.1	La premio.....	3
1.2.	Parolado okaze de ricevo de la Premio (<i>Humphrey Tonkin</i>)	3
2	Pasintaj aranĝoj	5
2.1	Konferenco en Sheffield pri sovetiaj lingvo-teorioj.....	5
2.2	Konferenco pri propedeŭtiko en Moskvo.....	5
2.3	Internacia interdisciplina konferenco en Kaunas.....	6
2.4	Prelegoj pri bibliotekoj en Dobřichovice kaj Hamburg.....	7
3	Estontaj aranĝoj 2007.....	7
3.1	Esperantologia konferenco en Jokohama	7
3.2	La 5-a Nitobe-simpozio en Tokio.....	7
3.3	Kolokvoj pri bibliotekoj	8
3.3.1	En Vieno pri planlingvaj bibliotekoj kaj novaj teknologioj	8
3.3.2	Pribibliotekaj aranĝoj ankaŭ en Budapeŝto kaj Milano?.....	9
4	Bibliotekoj, katalogoj kaj bibliografioj.....	9
4.1	Jam mil Esperanto-fotoj en „Bildarchiv Austria“.....	9
4.2	Skanado de unikaĵoj en Vieno	10
4.3	La Saksa Esperanto-Biblioteko	10
4.4	Rusa literaturo en Esperanto.....	10
4.5	Faka literaturo en usona bibliografio de MLA.....	11
4.6	Bibliografioj kaj katalogoj en la reto.....	11
5	Publicaĵoj	12
5.1	„Svisa Enciklopedio Planlingva“ de <i>Andreas Künzli</i> (<i>Detlev Blanke</i>)	12
5.2	Großes Wörterbuch Deutsch-Esperanto de <i>Erich-Dieter-Krause</i> (<i>Detlev Blanke</i>)	14
5.2.1	Ĝisnunaj vortaroj de Krause.....	14
5.2.2	La Granda Vortaro Germana-Esperanto	15
5.3	Pri lingvoj en la reto: la libro pri KAEST 2006.....	16
5.4	„The Cambridge Encyclopedia of Language“ (<i>David Crystal</i>).....	20
5.5	Geheimsprachen (<i>Fred B. Wrixon</i>).....	20
5.6	Studoj de <i>Ivo Bratanov</i> el Bulgario.....	21
5.7	Giuseppe Peano kaj L. Couturat – korespondaĵoj (<i>Carlo Minnaja</i>) .	21

5.8	Romano kun Esperanto kaj Zamenhof (<i>Dagmar Leupold</i>).....	22
6	<i>Noam Chomsky</i> pri Esperanto kaj plurlingvismo	22
7	Interlingvistiko en universitatoj	24
7.1	„Esplorunuoj interlingvistiko“ en Poznań (<i>Alicja Sakaguchi</i>).....	24
7.2	Disertacio Tolomeo	24
7.3	Interlingvistika prelego en la universitato de Kazan (<i>A. Mel'nikov</i>). 24	
7.4	Interlingvistika seminario en Varese (<i>Federico Gobbo</i>)	24
7.5	Slavistika konferenco en Humboldt-Universitato (Berlin) kun Esperanto (<i>Jouko Lindstsedt</i>)	26
8	Pri interlingvistiko en la reto	26
8.1	Polimetrica: Anglaj superrigardoj pri la objekto de interlingvistiko.....	26
8.1.1	<i>LIU Haitao</i>	26
8.1.2	<i>Detlev Blanke</i>	26
8.1.3	<i>Richard Kennaway</i>	27
8.1.4	<i>Frank Nuessel</i>	27
8.1.5	<i>Frank Esterhill</i>	27
8.2	Reta esperantologia revuo „Lingva Kritiko“	27
8.3	Informoj de la Akademio de Esperanto en la reto.....	28
8.4	<i>George Dalgarno</i>	29
8.5	Terminologiaj materialoj de <i>Bernhard Pabst</i> kaj <i>Rüdiger Eichholz</i> . 29	
8.5.1	La bulteno Terminoteko (1991-1996) de <i>Bernhard Pabst</i>	29
8.5.2	Materialoj de <i>Rüdiger Eichholz</i>	29
9	Revuoj	30
9.1	„Rivista Italiana di Esperanto“ – forgesita esperantologia revuo (<i>Reinhard Haupenthal</i>)	30
9.1.1	Artikoloj.....	30
9.1.2	Recenzoj	30
9.2	Interlingvistiko en “La Ondo de Esperanto“	31
10	KOD – ĉu ideala interlingvo? (<i>Rudolf Fischer</i>).....	31
11	Personoj.....	32
11.1	Habilitiĝo de <i>Klaus Schubert</i>	32
11.2	<i>Viktor Petrovič Grigor'ev</i> (1925-2007)	33
11.3	Honorigo por <i>Fabrizio Angelo Pennacchietti</i>	34
12	Pola radio daŭrigas	36

5 Publicaĵoj

5.1 Fenomeno: „La Svisa Enciklopedio Planlingva“ de *Andreas Künzli*

Aperis vere giganta kaj unika enciklopedio, kiu entenas ĉion pri la planlingva movado en difinita lando:

Künzli, Andreas (2006): Universalaj Lingvoj en Svislando. Svisa Enciklopedio Planlingva. Schweizer Plansprachen-Lexikon. Encyclopédie suisse des langues planifiées. Enciclopedia svizzera delle lingue pianificate (Volapük, Esperanto, Ido, Occidental-Interlingue, Interlingua). La Chaux-de-Fonds: SES (Svisa Esperanto-Societo) et CDELI (Centre de documentation et d'étude sur la langue internationale), Bibliothèque de la Ville de La Chaux-de-Fonds. ISBN 2-9700425-2-5, 1129 S. (multaj ilustraĵoj, kelkaj koloraj), Preis 60 EUR.

1 Laŭ historia aspekto Svislando verŝajne apartenas al tiuj regionoj, kiuj pro la enŝtata lingva reĝimo (kvar oficialaj lingvoj) okazis aparta kompreno pri la lingvo-komunika problemo. Sekve en Svisio dum la jardekoj evoluis viglaj diversplanlingvaj movadoj. En Svisio ne nur Esperanto ludis grandan rolon, sed ankaŭ aliaj planlingvoj tie trovis siajn pionirojn.

2 La aŭtoro :

Andreas Künzli (*1962) studis slavistikon kaj orienteŭropan historion, krome internacian juron, en la universitato de Zuriko. Li finis siajn studojn per licencia (magistra) verkaĵo pri la historio de interlingvistiko kaj Esperanto en la Cara Imperio kaj en Sovetunio.

Li nun laboras en la kampo de informadiko, gvidas i.a. la retejon www.plansprachen.ch. Li estas aktiva esperantisto ekde 1979 kaj laboris en diversaj funkcioj.

3 La enciklopedio ne nur estas eksterordinara deponejo de scio sed samtempe monumento por unu el la plej gravaj planlingvaj arkivoj en tutmonda skalo, se ne la plej grava. Temas pri *CDELI (Centre de documentation et d'étude sur la langue internationale)*, kies fondinto kaj honorofica arkivisto, Claude Gaconde, estas same omaĝata per tiu ĉi verko. CDELI enhavas preskaŭ la kompletajn materialojn de Volapük, Ido, Occidental-Interlingue kaj Interlingua. Kompreneble la plej granda parto rilatas al Esperanto. La enciklopedion financis la tri supre menciitaj institucioj, kiuj funkcias kvazaŭ kiel eldonejoj, krome sponsoris *Claude kaj Andrée Gacond* kaj *André Sandoz-Giroud*. La libron Künzli dediĉas al siaj gepatroj, tre simpatia gesto.

4 La enhavtabelo (.p. 3-14) donas bonan superrigardon pri la strukturo de la verko.

Prefacoj (15-37, ĉi tie aparte gravas informoj pri la principoj de la ellaborado de la enciklopedio (25-34); *interlingvistikaj enkondukoj* en la germana, franca, itala, angla, kaj rumanĉa (*Andreas Künzli, Claude Gacond, Claude Piron, Tazio Carlevaro, Arthur Baur*, 39-146), Volapük (147-182), Esperanto (183-790), Ido (791-851), Occidental-Interlingue (853-866), Interlingua (867-912), diversaj aliaj projektoj kaj interlingvistikaj-esperantologiaj kontribuoj (913-973), kronologio de la planlingva movado en Svisio (975-997), resumoj kaj provizoraj konkludoj (998-1005), fontidikoj (1007-1036), bibliografio de la interlingvistika literaturo, aperinta en Svisio resp. verkoj de svisaj aŭtoroj (1039-1062), listo de publicaĵoj de *Andreas Künzli* (1063-1066), bibliografio de la planlingvaj revuoj, aperintaj en Svisio (1067-1082), indekso de la personoj kun biografioj en la enciklopedio (1083-1095), gramatika kaj leksika ŝlosiloj de Esperanto por la franca kaj germana lingvoj (1097-1129).

La ĉefa lingvo de la enciklopedio estas Esperanto. Tamen diversaj dokumentoj ankaŭ aperas en aliaj lingvoj.

5 La strukturo de la ĉefaj ĉapitroj pri la unuopaj planlingvoj. La unua enkonduka artikolo prezentas la historion de difinita planlingvo en Svisio (ekz. „*Volapük en Svislando*“, 149-155), riĉe ilustrita. Al la la unuopaj planlingvaj ĉapitroj apartenas vico da alfabeto ordigitaj biografioj de planlingvaj aktivuloj (ekz. de la svisa volapükisto *Jakob Sprenger* [*1872 - †1951], 156-157) kaj

aliaj pritemaj eseoj (ekz. „Zamenhof pri Volapük kaj Schleyer“, 157-159). Ene de la ĉefaj ĉapitroj troviĝas „antologioj“. Temas pri gravaj, parte klasikaj eseoj, por la interesatoj aliloke malfacile troveblaj, ekz. „Volapük – die Weltsprache“ (1888) de *G. Schmidt* kiel represo el la revuo „Volapükafren jveizik [svisa amiko de Volapuko], St. Gallen 1888) kun paralela traduko en Esperanto, sekvas artikolo de *Otto Stoll* en Volapük kaj la germana.

6 La paĝo-kvantoj, dediĉitaj al la unuopaj planlingvoj montras, ke en la enciklopedio ĉefrolas Esperanto (Volapük: 55 p., Esperanto: 637 p., Ido: 60 p., Occidental-Interlingue: 12 p., Interlingua: 45 p.). Tio estas reflektado de la reala planlingva situacio.

La ĉapitro pri Esperanto:

Post la enkonduka eseo (Esperanto en Svislando, 185-202) sekvas 113 biografioj (La listo troviĝas en la enhavtabelo, entute Künzli mencias 500 personojn en sia verko). Ĉi tiuj biografioj donas interesan respondon al la demando, kiuj kaj kiaj homoj okupiĝis/-as pri Esperanto. Samtempe la aŭtoro aprezas ilian movad-organizan kaj fakan kontribuojn al lingvo kaj lingvo-komunumo. Multaj nomoj, konataj al interlingvistoj, ricevas profilon, fariĝas pli vivaj per teksto, foto kaj donitaj kontribuoj. Jam la ellaborado de tiuj biografioj estas granda kaj aprezinda fortostreĉo.

Aldoniĝas artikoloj pri la Esperanto-movado en unuopaj regionoj aŭ urboj (Appenzell, Argovio, Bazelo, Berno, La Chaux-de-Fonds, Friburgo, Grizono, Ĝenevo ktp.). Aliaj artikoloj informas pri fakaj, religiaj aŭ alie orientitaj grupoj (Bahaanoj, Bibliotekoj kaj Ekspozicioj, Blinduloj, Bon-templanoj, Civilservo Internacia, Civito Esperanta, Familioj Esperantistaj, Fervojistoj, Filatelo, Gastejo Edmond Privat, Gazetaro Nacilingva ktp.).

En la verko troviĝas multegaj nigraj-blankaj fotoj (verŝajne kelkaj centoj) kaj inter la paĝoj 548 kaj 549 26 aldone reproduktitaj fotoj (parte koloraj) sur aparte bonkvalita papero.

La konsulton de la verko faciligas, ke la artikoloj estas interligitaj per atentigoj.

Alfabeto listo de la biografie prezentitaj personoj troviĝas ĉe la fino de la libro, bedaŭrinde sen paĝindiko. Ili devintus esti enirintaj en personindekson, kiu ankaŭ enhavu listigon de tiuj personoj menciitaj dise tra la verko. En la lasta fazo de la finpretigo de la verkego al la aŭtoro verŝajne mankis la forto. Sed li aŭ alia persono nepre devus ellabori tian indekson.

7 En la libro troviĝas 11 kunligitaj sed aparte presitaj esearoj (antologioj) kun entute 40 gravaj interlingvistikaj eseoj, aparte de svisaj aŭtoroj, sed ne nur (ekz. ankaŭ de *Julio Baghy*, *Wilhelm Ostwald* [en la germana kaj Ido] kaj *L. L. Zamenhof*). Temas pri ofte ne tre konataj aŭ malfacile alireblaj tekstoj, signifaj por interlingvistiko (i.a. de *Arthur Baur*, *Ric Berger*, *Pierre Bovet*, *Tazio Carlevaro*, *Auguste Forel*, *Claude Gacond*, *Fritz Haas*, *Hector Hodler*, *Ernest Naville*, *Edmond Privat*, *Gonzague de Reynold*, *André Schild*, *Eduard Schwyzer*). La tekstoj aperas en la originalo (en la lingvoj angla, franca, germana, krome en Esperanto, Ido, Occidental-Interlingue, Interlingua). Ĉiu teksto havas esperantlingvan enkondukon. Ne estas klare, kial la tekstoj estas dissemiitaj tra la libro. Ili facile povus formi iun memstaran antologion, kvazaŭ anekso.

8 La bibliografia parto montras, ke la multaj biografioj kaj detaloj pri la svisa planlingva movado baziĝas je solidaj esploroj. Al nekonantoj de Esperanto la orientiĝon helpas gramatika kaj leksika ŝlosiloj kun tradukoj en la franca kaj germana.

La tuta libro estas solide bindita, presita sur bonkvalita papero kaj havas plaĉan kovrilon.

9 Tia enciklopedio estu kompletigata de tempo al tempo. La aŭtoro ŝajne tion planas. Por tio disponeblas lia bonega kaj enhave tre riĉa retejo www.plansprachen.ch (kun sama enhavo: www.planlingvoj.ch). Ankaŭ kompletigaj kajeroj estas imageblaj.

10 En la konkluda parto Andreas Künzli i.a. skribas:

„En sia historia dilemo inter revo kaj realo la esperantistoj kaj planlingvanoj ankoraŭ longan tempon devos resti grandaj idealistoj.“ (1005).

Li certe pravus. Tamen, la modelo planlingvo funkcias. Kaj ke ĝi funkcias ankaŭ dankindas en konsiderinda amplekso al Svisio. Ĉu la modelo iam ludos pli grandan rolon en internacia kadro dependas unuavice de politikaj-ekonomiaj faktoroj.

Andreas Künzli sendube apartenas al tiuj „grandaj idealistoj“ kaj meritas nian dankon kaj aprezon pro sia nekutima verko. Per ĝi li digne eniris en la historion de interlingvistiko.

5.2 „Große Wörterbuch Deutsch-Esperanto“ de Erich-Dieter Krause

5.2.1 Ĝisnunaj vortaroj de Krause

Ekzistas kelkaj bonaj Esperanto-vortaroj por germanoj. (Pri tio mi verkis detalan eseon aliloke: Blanke 2006, S. 249-286). Sed la profesian nivelon en la germanan leksikografion de Esperanto enkondukis la specialisto pri la indonezia lingvo ĉe la universitato Leipzig, *Erich-Dieter Krause*.¹ Lia *Taschenwörterbuch* (poŝvortaro) *Esperanto-Deutsch* (1967, aperinta en la ŝtata fremdlingva eldonejo de GDR, Verlag Enzyklopädie Leipzig), ĝis 1985 atingis kvin eldonojn (Krause 1985) kaj estis disvastigita en ĉiuj germanlingvaj ŝtatoj kaj krome inter alilandaj esperantistoj, scipovantaj la germanan.

En la jaro 1971 Krause publikigis sian *Taschenwörterbuch Deutsch-Esperanto*, kiu aperis en la sama eldonejo kaj ĝis 1989 atingis kvar eldonojn (Krause 1989). Ambaŭ poŝvortaroj entenis proksimume po 12 000 leksemojn.

Respondante al granda bezono en 1983 Krause publikigis novan vortaron Germana-Esperanto, kiu apartenas al la kategorio de mezaj vortaroj, kun ĉirkaŭ 40.000 leksikaj unuoj (Krause 1983).

La eldonejo *Langenscheidt* kunigis la du poŝvortarojn kaj eldonis ilin kiel *kompaktvortaron Kompakt-Wörterbuch* (Krause 1995). La meza vortaro Germana-Esperanto reaperis ĉe Langenscheidt (Krause 1993), tamen nur kun tre limigitaj korektoj kaj kompletigoj. Tiun striktan limigon postulis la eldonejo Ĉar la eldonejo Langenscheidt unuavice estas profite orientita entrepreno ĝi ne interesiĝis pri pluaj leksikografiaj projektoj de Esperanto.

Alian strategion feliĉe havas la eldonejo *Helmut Buske en Hamburgo*, inter lingvistoj tre renoma. Ĝi evidente volas subteni malpli grandajn lingvojn. Pro tio Krause povis aperigi en 1999 sian *Großes Wörterbuch Esperanto-Deutsch* (Granda vortaro Esperanto-Germana), kiu entenas proksimume 80.000 leksikajn unuojn (artikolvortoj kaj parolturnoj). Laŭ mia takso ĝi entenas proksimume 22 000 radikvortojn. Aldoniĝas kunmetaĵoj kaj parolturnoj. Kompare al tio la *Nova Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto (NPIV)*, entenas 16.780 radikvortojn kaj 46.890 kunmetaĵojn. (Waringhien/Duc Goninaz 2005: 33)

Pro tio la menciita vortaro de Krause (1999) estis la ĝis tiam plej ampleksa vortaro de la tipo etno-lingvo-Esperanto.

5.2.2 La Granda Vortaro Germana-Esperanto

Kun sia nova vortaro Krause superas siajn antaŭajn verkojn laŭ la amplekso.

---

¹ Li estis ĝis 2000 profesoro pri indonezia lingvo ĉe la universitato de Leipzig. *E.-D. Krause* ne nur estas la plej renoma germana leksikografo por Esperanto sed ankaŭ aŭtoro de grandaj vortaroj kaj lerniloj por la indonezia lingvo. Ili lastatempe aperis ankaŭ en la eldonejo Helmut Buske, Hamburgo.

Krause, Erich-Dieter (2007): Großes Wörterbuch Deutsch-Esperanto. Hamburg: Helmut Buske Verlag, 1679 p., 170x240 mm, ISBN 978-3-87548-466-3, (ĝis 30.6.07: 98 EUR, ekde 1.7.07: 128 EUR)

Sen detala analizo kaj kelktempa uzo ne eblas verki adekvatan recenzon pri tia vortaro. Pro tio mi limigas min al kelkaj rimarkoj. La vortarego laŭ la eldoneja informo enhavas proksimume 160.000 artikolvortojn kaj parolturnojn. Ĝi redonas la plej grandan parton de la *ĉiutaga leksiko*. „Kompleta“ ĝi ne povas esti. Neniu vortaro povas esti kompleta, des pli ne, ĉar ofte malfacilas klare difini la limojn de tio, kio estas la “ĉiutaga lingvo”. Estus interese ekscii, laŭ kiuj kriterioj la aŭtoro elektis la germanan eliran leksikon. Ke la elekto estas larĝa kaj trafa, jam montras supraĵa trafolumado. Ĝi ne povas esti kompleta. Ĉiam restos iuj neplenumitaj deziroj... ĉe ĉiu ajn vortaro.

La vortaro ne nur donas la lingvaĵon de ĉiutaga uzo, sed ankaŭ multajn *fakajn nociojn*. Tio tre utilas pro la pli kaj pli grava rolo, kiun scienco kaj tekniko ludas en la ĉiutaga vivo. Ĉe la leksiko el botaniko, zoologio kaj medicino la aŭtoro donis latinajn terminojn. Tio bonvenas, ĉar en tiuj medioj ekzistas certaj diskutoj.

Salutindas la konsidero de la *lingvo-uzo de Aŭstrio*. Ni ja scias, kiom strikte la siatempe nova lando en Eŭropa Unio postulis respekti siajn lingvajn specialaĵojn por tradukado kaj interpretado.

Geografiaj nomoj, tikla kaj arde diskutata problemo ekde la fruaj tempoj de Esperanto, troviĝas abunde en la vortarego. Problemon eble prezentos la strikta limigo al la pseŭdosufikso *-i-* ĉe landnomoj. Ja ekzistas adeptoj de *-uj-o* eĉ en la Akademio de Esperanto. *Germani/o* aŭ *German/ujo*? Mankas atentigo pri tio, kvankam la preferata tipo laŭ mi ja estas tiu je *-i-*, des pli ĉar *-uj-* estas plursignifa.

Malsame al la Granda Vortaro Esperanto-Germana, kie Krause surprize ignoris *virinajn nomojn*, ili ja troviĝas en la nov vortaro. Kompreneble ankaŭ tiu temo dum jardekoj estas multe diskutata.

La vortaro enhavas ankaŭ multajn *mallongigojn*. Ĝenerale ili estas prezentataj kun la germana plena formo, la esperanta mallongigo kaj la esperanta ekvivalento (ekz. *DDR* – Deutsche Demokratische Republik, *GDR* - Germana Demokratia Respubliko), sed ne ĉiam. Ĉe NATO ni nur trovas la anglan plenan formon, nek la german nek la esperantan.

Sub *GIL* ni trovas la germanan plenan formon „Gesellschaft für Interlinguistik“, sed mankas mankas la plena esperanta formo. Ĝin ni trovas ĉe Interlinguistik (interlingvistiko) kiel *Societo por Interlingvistiko* (kvankam la internacie kutima formo estas: *pri Interlingvistiko*).

Al mi ŝajnas, ke por multaj germanaj kunmetaĵoj la aŭtoro preferas klarigajn tradukojn en Esperanto ankaŭ tie, kie kunmetaĵoj estas tute kutimaj:

Bauabschnitt: *etapo de konstruado* (mankas *konstruetapo*);

Brieföffner: *malfermilo por leteroj* (mankas *letermalfermilo*);

Brigadier: *estro de [labor]brigado* (mankas *brigadestro*);

Brillenetui: *ujo por [la] okulvitroj* (mankas *okulvitrujo*) ktp.

Kompreneble, ĉi tiu analiza tipo estas motivebla kaj prezentas avantaĝojn aparte por komencantoj. La sperta lingvo-uzanto, konante la regulojn de la vortformado, preferos kunmetaĵojn, jam pro lingva ekonomio.

Estus interese ekscii, kiujn neologismojn la aŭtoro proponas. Tio eĉ necesus, ĉar la vortaro sendube influos la lingvo-uzon de germanaj uzantoj.

La dulingvaj uzo-instrukcioj estas klaraj (15 artikoletoj). Pli ol 250 mallongigoj kaj atentigoj pri faka uzo faciligas la orientiĝon. La aŭtoro sekvis (la nur iom reformitan) t.n. „novan“ germanan ortografion. Tre bonvenas la kompostformato.

La vortarego estas rezulto de 40-jara leksikografia laboro de la aŭtoro. Iom orientiĝante pri la internacia leksikografio de Esperanto oni povas aserti, ke ĝis nun ne ekzistas pli ampleksa vortaro etnolingvo-Esperanto. Iom kompareblajn aktualajn projektojn mi ne konas.

Certe, eĉ tia grandega vortaro ne povas plenumi ĉies dezirojn, des pli, ĉar temas pri verko de unu sola aŭtoro. Tiom ampleksaj vortaroj ĝenerale ellaboriĝas de kelkpersonaj alte pagataj teamoj..., almenaŭ ekster Esperantio. Do oni devas admiri la enormajn intelektajn, tempajn kaj fizikajn fortostreĉojn de Erich-Dieter Krause.

La voratro aperis kvazaŭ jubileo, 120 jarojn post la publikigo de la Unua Libro. Ĝi estas brila pruvo pri tio, ke la lingvo de Zamenhof disponas pri riĉaj esprimiloj, fakto pri kio foje lingvistoj ne konscias, se ili aŭdacas paroli pri „artefarita lingvo“ sen kulturo.

Ĉi tiun verkon devus posedi ĉiu germanlingva esperantisto, eĉ se li/ŝi supozas, ke por la kutima lingvo-uzo sufiĉas la aliaj menciitaj vortaroj

Detlev Blanke

Literaturo

Blanke, Detlev (2006): Zweisprachige Lexikographie mit Esperanto – unter besonderer Berücksichtigung des Deutschen. En: Blanke, D.: Interlinguistische Beiträge. Zum Wesen und zur Funktion internationaler Plansprachen. Herausgegeben von Sabine Fiedler. Frankfurt am Main ktp...: Peter Lang. Europäischer Verlag der Wissenschaften, p. 249-286.

Krause, Erich-Dieter (1984): Taschenwörterbuch Esperanto-Deutsch. Leipzig: Verlag Enzyklopädie. 5. korektita eldono..

—(1989): Taschenwörterbuch Deutsch-Esperanto. Leipzig: Verlag Enzyklopädie, 4. korektita eldono

—(1983): Wörterbuch Deutsch-Esperanto. Leipzig: Verlag Enzyklopädie.

—(1993): Wörterbuch Deutsch-Esperanto. Frankfurt/Main: Langenscheidt; korektita kaj iom ampleksigita eldono de Krause 1983.

—(1995): Kompaktwörterbuch Esperanto (Esperanto-Deutsch, Deutsch-Esperanto). Frankfurt/Main Langenscheidt.

—(1999): Großes Wörterbuch Esperanto-Deutsch. Hamburg: Helmut Buske.

Waringhien, Gaston/Duc Goninaz, Michel (Hrsg.)(2005): La Nova Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto. Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda (2-a korektita eldono).

Eldonas: Centro de Esploro kaj Dokumentado pri Mondaj Lingvo-Problemoj (CED) ĉe Universala Esperanto-Asocio, Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, Nederlando. www.esperantico.org. ISSN 1385-2191. Redaktas: Detlev Blanke, Otto-Nagel-Str. 110, DE-12683 Berlin, tel.:+ 49-30-54 12 633, fakso:+ 49-30-54 56 742, dblanke.gil@snafu.de. Mendu nur ĉe UEA. Kontribuojn sendu nur al la redaktoro, per retroŝto aŭ sur diskedo/KD. Artikoloj sen indiko pri aŭtoreco estas de la redaktoro. Represo kun fontindiko permesata. Bv. sendi pruv-ekzempleron. Estas bibliografiataj ĉefe viditaj materialoj. Bv. sendi ilin al la redaktoro. Kunlaborantaj el ĉiuj regionoj de la mondo bonvenas.
